

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2008. gada 7. augusts)

par priekšlikumu direktīvai, ar kuru izdara grozījumus Direktīvā 98/26/EK un Direktīvā 2002/47/EK
(CON/2008/37)

(2008/C 216/01)

Ievads un juridiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2008. gada 22. maijā saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas priekšlikumu, ar ko groza Direktīvu 98/26/EK par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās un Direktīvu 2002/47/EK par finanšu nodrošinājuma līgumiem ⁽¹⁾ (tālāk tekstā — “ierosinātā direktīva”).

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 105. panta 4. punkta pirmo ievilkumu. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

Grozījumi Direktīvā 98/26/EK

1. Norēķini naktī

ECB atbalsta Direktīvas 98/26/EK ⁽²⁾ 3. panta 1. punktā paredzētās aizsardzības paplašināšanu attiecībā uz nakts norēķinu pakalpojumiem, kas ir būtiski, jo sistēmas aizvien biežāk izmanto nakts norēķinu procedūru, lai atvieglotu liela un neliela apjoma pārvedumu izpildi.

2. Nodrošinājuma aizsardzība pret maksātnespējas sekām

2.1 ECB izsaka priekšlikumu izdarīt grozījumus Direktīvas 98/26/EK 9. panta 1. punktā šādu iemeslu dēļ. Saskaņā ar 9. panta 1. punktu ECB un dalībvalstu centrālo banku tiesības uz saņemto nodrošinājumu neietekmē maksātnespējas procedūras sākšana pret dalībnieku vai nodrošinājumu sniegušo darījumu otru pusi. Šādu nodrošinājumu ir iespējams realizēt minēto tiesību īstenošanai. Varētu rasties zināma neskaidrība, ja 9. panta 1. punkts tiktu interpretēts kā tāds, kas nozīmē, ka nodrošinājumu, kas piešķirts

⁽¹⁾ COM(2008) 213 galīgā redakcija.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīva 98/26/EK par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmās (OV L 166, 11.6.1998., 45. lpp.).

saistībā ar centrālo banku darbību, t.sk. ārkārtas darījumiem, ietekmē vienīgi maksātnespējas procesi, kuri sākti pret centrālās bankas nodrošinātās sistēmas dalībnieku vai darījumu otru pusi, kas centrālajai bankai sniegusi nodrošinājumu. Novērtējot centrālajām bankām piešķirto nodrošinājumu centrālo banku kredītooperācijām saskaņā ar Direktīvu 98/26/EK, rodas neskaidrība, vai centrālajām bankām piešķirtā aizsardzība attiecas uz gadījumiem, kad vērtspapirus kā nodrošinājumu sniedz trešā persona, kura nav dalībnieks sistēmā, ko nodrošina centrālā banka, vai centrālās bankas darījumu otra puse.

- 2.2 Šobrīd šķiet, ka dažas dalībvalstis ir transponējušas Direktīvas 98/26/EK 9. panta 1. punktu tādā veidā, kas neaizsargā trešo personu, kura nav viens no centrālās bankas nodrošinātās sistēmas dalībniekiem vai darījumu otra puse, piešķirto nodrošinājumu centrālajām bankām, savukārt vairums dalībvalstu ir transponējušas 9. panta 1. punktu tā, lai nepārprotami aizsargātu šādu trešo personu piešķirto nodrošinājumu centrālajām bankām. Turklāt dažas dalībvalstis attiecīgā noteikuma redakciju ir transponējušas burtiski, un šajās jurisdikcijās jautājums par šādu trešo personu piešķirtā nodrošinājuma centrālajām bankām aizsargātību ir interpretējams.
- 2.3 Ņemot vērā iepriekš minēto, Direktīvas 98/26/EK 9. panta 1. punkta redakcijas precizēšana nodrošinātu visu trešo personu, tajā skaitā, bet ne tikai, centrālās bankas nodrošinātās sistēmas dalībnieku vai centrālās bankās darījumu otras puses saistīto uzņēmumu saskaņotu norobežošanu centrālajām bankām piešķirtajam nodrošinājumam. Ar to tiktu paredzēta juridiskā noteiktība attiecībā uz centrālo banku piešķiro nodrošināto kredītu un, konkrētāk, aizsargātu modernos likviditātes apkopšanas pakalpojumus, piemēram, TARGET2 pret jebkuras trešās personas maksātnespēju, kura sniedz nodrošinājumu centrālās bankas sistēmas dalībnieka vārdā. Šī reforma varētu būt īpaši būtiska centrālās bankas likviditātes darījumiem finansiālo grūtību laikā, kad var būt sagaidāms, ka uz darījumu otro pusi attiecināto likviditāti varētu nodrošināt trešā persona darījumu otrās puses vārdā.

3. Dalība sistēmā

- 3.1 Direktīvas 98/26/EK 2. panta f) apakšpunkts dalībvalstīm ļauj "netiešo dalībnieku" uzskatīt par "dalībnieku", ja to pamato sistēmiskais risks, ar nosacījumu, ka netiešais dalībnieks ir sistēmai pazīstams. Prasība "būt pazīstamam sistēmai" ir lietderīga, jo citādi sistēma nevarētu identificēt, kuriem netiešajiem dalībniekiem piemērojama sistēmas piešķirtā aizsardzība. Tāpēc "netieša dalībnieka" definīcijā ieviešams noteikums, ka sistēmas operatoram ir jāpazīst netiešais dalībnieks. Tas arī atvieglo sistēmas operatora pienākumu atbilstoši 10. panta otrajai daļai norādīt dalībvalstij, kuras tiesību akti ir piemērojami, sistēmas dalībniekus, arī visus iespējamos netiešos dalībniekus, kā arī visas pārmaiņas attiecībā uz tiem.
- 3.2 Lai novērstu šaubas, jāgroza gan dalībnieka, gan netiešā dalībnieka definīcija, lai precizētu, ka šīs definīcijas ir izsmeltošas un ietver vienīgi īpaša veida iestādes, kuras norādītas ar definētajiem jēdzieniem. Jebkādas atšķirības piemērošanā var apdraudēt ar Direktīvu 98/26/EK piešķirto aizsardzību sistēmām, kas darbojas dažādās valstīs.
- 3.3 Tāpat vajadzības gadījumā dalībnieka un netiešā dalībnieka definīcijā jāaizstāj jēdziens "sistēma" ar nesen definētu jēdzienu "sistēmas operators", jo sistēmām parasti nav juridiskas personas statusa un sistēmas operators darbojas kā dalībnieks citā sistēmā, tādējādi nodrošinot abu sistēmu sadarbību.

4. Sistēmas definīcija

- 4.1 Direktīvas 98/26/EK 2. panta a) punktā esošā sistēmas definīcija ir jāgroza. Jēdzienam "sistēma" pienācīgi jāatspoguļo viss esošo vienošanos spektrs, lai ar Direktīvu 98/26/EK piešķirtā aizsardzība tiktu piemērota iespējami plašākam sistēmu lokam, tādējādi samazinot sistēmisko risku. Konkrēti, šī definīcija 2. panta a) punkta pirmajā un otrajā ievilkumā precīzi neatspoguļo to, kā tiek izveidota lielākā daļa sistēmu. Vairumā gadījumu regulējums, ar ko izveido sistēmu, nav tikai līgums starp dalībniekiem, bet normu un noteikumu kopums sistēmas darbībai, ko pieņēmis sistēmas operators vai kas izriet no

tiesību aktiem. Ir paredzēts, ka dalībnieki ievēro šādus noteikumus. Ar daudzpusējiem līgumiem pamatotas sistēmas ir izņēmums, nevis norma, kā teikts esošajā 2. panta a) apakšpunkta redakcijā. Tāds sistēmas operators kā centrālais vērtspapīru depozitārijs, fondu birža vai centrālā banka parasti sistēmu izveido vienpusēji. Šajā kontekstā 2. panta a) apakšpunkts jāformulē tā, lai oficiālo vienošanos varētu veidot, pamatojoties vai nu uz līgumu, standarta uzņēmējdarbības nosacījumiem vai arī uz tiesību aktiem, t.i., uz statūtiem vai īstenošanas regulējumu. Tāpēc sistēmas definīcijai jāatsaucas uz oficiālo vienošanos, "kas aptver" trīs vai vairāk dalībniekus, nevis "starp" trīs vai vairāk dalībniekiem, un šim izmaiņam vajadzīgi attiecīgi grozījumi 2. panta a) apakšpunkta otrajā ievilkumā.

4.2 Atbilstoši esošajai sistēmas definīcijai nav skaidrs, vai tādas ieskaita sistēmas kā galvenās darījumu otras puses vai ieskaita iestādes saskaņā ar Direktīvu 98/26/EK ir aizsargātas pret sistēmisku risku. Lai gan neskaidrības novēršanas nolūkā vairākas dalībvalstis Komisijai ir darījušas zināmas ieskaita sistēmas, kā noteikts 2. panta a) apakšpunkta trešajā ievilkumā, tomēr 2. panta a) apakšpunkta pirmais ievilkums pirms vārdiem "pārveduma rīkojumu izpildei" jāpapildina ar vārdiem "ieskaita vai", lai arī šā veida iestādes savās tiesībās tiktu skaidri uzskatītas par sistēmām.

4.3 Turklāt jēdziens "sistēma" jādefinē elastīgi, lai tas attiektos uz jebkādu sistēmu organizācijas attīstību nākotnē. Konkrēti, tam jābūt pietiekami plaši definētam, lai tas attiektos uz jebkuru sistēmu nākotnē, ko varētu izstrādāt Eurosistēma vai ECB, izveidojot to ar ECB tiesību aktu, kas dalībniekiem būtu saistošs, pamatojoties uz vienošanos ar ECB, un ko regulētu attiecīgās dalībvalsts tiesību akti. Jebkurā gadījumā Direktīvas 98/26/EK 2. panta a) apakšpunktā esošajai sistēmas jēdziena definīcijai jāattiecas arī uz sistēmu, kas izveidota ar ECB tiesību aktu.

5. Ievadīšanas brīdis, neatsaucamība un sadarbspējīgas sistēmas

5.1 ECB uzskata, ka jēdzienam "ievadīšanas brīdis" sistēmā Direktīvas 98/26/EK 3. panta 3. punkta izpratnē vajadzīgs precizējums. Precīzāk, 3. panta 3. punktā noteikts, ka brīdi, kad sistēmā ievadīts pārveduma rīkojums, definē minētās sistēmas noteikumi. Pats ievadīšanas brīdis nav definēts, un tāpēc dažādās sistēmās atšķiras gan šā jēdziena definīcija, gan arī faktiskais ievadīšanas brīdis. Ja sistēmu regulējošie valsts tiesību akti definē ievadīšanas brīdi, sistēmas noteikumiem jāatbilst šādām definīcijām. Tomēr valsts tiesību aktiem jāatvēr pietiekama elastība, lai sistēmu noteikumus par ievadīšanas brīdi varētu pielāgot, ņemot vērā attiecīgās sistēmas operāciju īpašo raksturu un nodrošinot sarežģītu norēķinu/optimizācijas procedūru aizsardzību. Turklāt ir svarīgi, lai sadarbspējīgām sistēmām visu iesaistīto sistēmu noteikumos būtu atļauts definēt ievadīšanas brīdi pietiekami elastīgi, lai aizsargātu pārrobežu norēķinus un tādejādi nodrošinātu sadarbību. ECB iesaka attiecīgi precizēt 3. panta 4. punktu, lai likvidētu jebkādu neskaidrību attiecībā uz faktu, ka sistēmām ir zināma rīcības brīvība noteikt piemēroto ievadīšanas brīdi, ko šajā ziņā neierobežotu valsts tiesību akti, kas var būt neelastīgi un grūti maināmi. Līdzīgi apsvērumi piemērojami neatsaucamības jēdzienam Direktīvas 98/26/EK 5. panta mērķiem.

5.2 Tā kā kopš Direktīvas 98/26/EK pieņemšanas ir ievērojami palielinājies sadarbspējīgo sistēmu skaits un nozīme, ECB atbalsta grozījumus attiecībā uz sadarbspējīgām sistēmām. Konkrēti, sistēmas ir izveidojušas savstarpējas saites un pat trīspusējas saiknes, tāpēc tās var piekļūt citām sistēmām gan kā to dalībnieki, gan arī izmantojot citus interfeisus. Tomēr ECB iesaka definīcijā "sadarbspējīga sistēma" jēdzienu "sistēma" aizstāt ar "vienošanās" starp divām vai vairāk sistēmām, lai tādejādi aptvertu visus iespējamus sasaistes veidus, tomēr izvairoties radīt iespaidu, ka izveidota jauna sistēmu kategorija. Praktiskam piemēram, Eurosistēmas TARGET2 maksājumu infrastruktūra ⁽¹⁾ ir dažādu tiesiski atdalītu maksājumu sistēmu kopums, ko savstarpēji saista vienota tehniskā platforma, kuras pamatā ir ECB pamatnostādne. Turklāt vairāk nekā 60 citu sistēmu, t.sk. sistēmas no valstīm ārpus euro zonas, ir saistītas ar TARGET2 vai nu līdzdalības veidā vai, pamatojoties uz divpusēju vienošanos ar papildsistēmas interfeisa starpniecību.

⁽¹⁾ 2007. gada 26. aprīļa Pamatnostādne ECB/2007/2 Eiropas automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma (TARGET2) (OV L 237, 8.9.2007., 1. lpp.).

6. Paziņojums par sistēmu operatoriem un pārraudzība

ECB atzinīgi novērtē sistēmas operatora definīciju jaunajā 2. panta o) apakšpunktā, tomēr uzskata, ka šī definīcija ir nedaudz jāmaina, lai tā attiektos arī uz sistēmām, ko veido vairāki dalībnieki bez vienota sistēmas operatora. Šajā nolūkā ir nedaudz jāgroza arī Direktīvas 3. panta 1. punkta otrā daļa, lai paredzētu, ka pierādīšanas pienākums attiecībā uz zināšanu par maksātspēju ir attiecīgā sistēmas operatora atbildībā. Turklāt ECB piekrīt priekšlikumam grozīt Direktīvas 98/26/EK 10. pantu tā, lai dalībvalstis papildus Komisijai sniegtajiem paziņojumiem par sistēmām norādītu arī sistēmas operatoru. Tomēr saskaņā ar ECB iepriekš 4.3. punktā izklāstīto ieteikumu sistēmas definīcijā ietvert ar ECB tiesību aktu izveidotas sistēmas, 10. panta 1. punkts jāgroza, paredzot noteikumu dalībvalstīm vai attiecīgi ECB paziņot Komisijai par sistēmām un sistēmu operatoriem. ECB uzskata, ka Komisijas priekšlikumā neietvertais 10. panta 3. un 4. punkts tur jāatjauno. Turklāt 10. panta 3. punktā, kurā atzītas kompetento valsts iestāžu tiesības izsniegt sistēmām atļaujas un tās uzraudzīt, ir jānosaka, ka ir jāievēro centrālo banku pārraudzības kompetence, kā pamatā ir to finanšu stabilitātes uzdevumi.

7. E-naudas iestādes kā sistēmu dalībnieki

“Kreditīestādes” definīcija grozītajā Direktīvas 98/26/EK 2. panta b) apakšpunktā, kurā iekļauta atsauksme uz definīciju Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvā 2006/48/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (pārstrādātā versija) ⁽¹⁾, paredz iespēju e-naudas iestādēm kļūt par dalībniekiem sistēmās, kas noteiktas atbilstoši Direktīvai 98/26/EK, ar nosacījumu, ka e-naudas iestādes ir regulētas kā kredītiestādes. ECB to uzskata par pozitīvu tiesību aktu grozījumu, kas uzlabos sistēmu stabilitāti. E-naudas iestāžu kā kredītiestāžu statusa maiņai būs vajadzīga turpmāka Direktīvas 98/26/EK pārskatīšana.

8. Tiesību normu kolīzijas

Efektīviem un drošiem pārrobežu finanšu instrumentu turējumiem un to pārvedumiem ir svarīgi skaidri un vienkārši tiesību normu kolīziju noteikumi par visiem dematerializēto vērtspapīru aspektiem. ECB piekrīt Komisijas uzskatam, ka esošajiem tiesību normu kolīziju noteikumiem, kas ietverti Direktīvā 98/26/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 4. aprīļa Direktīvā 2001/24/EK par kredītiestāžu reorganizāciju un likvidāciju ⁽²⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 6. jūnija Direktīvā 2002/47/EK par finanšu nodrošinājuma līgumiem ⁽³⁾ ir paaugstināta juridiskā noteiktība attiecībā uz piemērojamā likuma noteikšanu. ECB arī ievēro novērojumus, ko Komisija iekļāvusi savā dokumentā “Tiesību normu kolīzijas: PRIMA noteikumu modernizācija starpposma vērtspapīriem”, ka vienota tiesību normu kolīziju noteikumu režīma praktiskā piemērošana pārrobežu vērtspapīru ieskaita darījumos un norēķinos Kopienā arvien atklāj dalībvalstu atšķirīgo jēdziena “konta atrašanās vieta” interpretāciju. Tāpēc Kopienas režīms joprojām nav radījis iespējami augstāko paredzamības un noteiktības līmeni jautājumā, kurus likumus piemērot.

Tāpēc ECB ar lielu interesi seko Komisijas iniciatīvai uzlabot esošā Kopienas režīma skaidrību. Ņemot vērā šā jautājuma sarežģītību, ECB uzskata, ka šādai vispārējai pārskatīšanai nevajadzētu notikt ierosinātās direktīvas kontekstā.

Grozījumi Direktīvā 2002/47/EK

9. Kredīprasības

- 9.1 ECB īpaši atzinīgi novērtē ierosinātos grozījumus Direktīvā 2002/47/EK, kuru mērķis ir atvieglot kredīprasību kā centrālo banku nodrošinājuma izmantošanu. Šis izmaiņas padara drošāku centrālo banku tiesisko stāvokli Eiropas Savienībā attiecībā uz kredīprasībām kā nodrošinājumu, ņemot vērā citādi nesaskaņoto noteikumu kopumu atšķirīgās ES jurisdikcijās par kredīprasībām. Euro zonas kredītiestādēm, kuru bilanci ir liels skaits kredīprasību, iespēja izmantot kredīprasības kā centrālo banku

⁽¹⁾ OV L 177, 30.6.2006., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 125, 5.5.2001., 15. lpp.

⁽³⁾ OV L 168, 27.6.2002., 43. lpp.

operāciju nodrošinājumu ir ļoti būtiska. Eurosistēmai būtu ļoti svarīgi izmantot kredītpasības kā nodrošinājumu saskaņā ar režīmu, ko nosaka Direktīva 2002/47/EK, šādi atvieglojot neformālu un efektīvu darbību veikšanu ar šādiem aktīviem, īpaši elektroniska veida un pārrobežu darījumos. Tādēļ šajā ziņā ECB atbalsta Komisijas piedāvātā teksta pieņemšanu, neparedzot dalībvalstīm tādas īstenošanas iespējas, kas kaitētu šādas nodrošinājuma ņemšanas pamatotībai un juridiskajai noteiktībai.

9.2 Direktīvas 2002/47/EK 1. panta 4. punkta a) apakšpunktā ierosinātās izmaiņas ierobežo tādu kredītpasību piemērojamību, kuras var izmantot kā nodrošinājumu centrālo banku kredītooperācijām. ECB un Eurosistēmas mērķiem ar to ir pietiekami. Tomēr ierosinātais grozījums pārsniedz kredītpasību izmantošanu vienīgi centrālo banku operācijām, ierosinot Direktīvas 2002/47/EK normu piemērošanu visām kredītpasībām, kuras atbilst centrālo banku kredītooperāciju nodrošināšanai ES. Pārskatāmības jautājums rodas par to, cik tāl ierosinātās izmaiņas ļautu arī nodrošinājuma ņēmējiem, kas nav centrālās bankas, izmantot šādas atbilstošas kredītpasības nodrošinājuma nolūkos. Konkrēti, ne visām ES centrālajām bankām var būt viegli pieejami atbilstības kritēriji, lai pieņemtu kredītpasības par nodrošinājumu, kas tādām nodrošinājuma ņēmējam, kurš nav centrālā banka, varētu radīt grūtības efektīvi noteikt, vai nodrošinājumam paredzētā kredītpasība tiešām ir atbilstoša. Turklāt Eurosistēmas un ārpus euro zonas centrālo banku izmantotie atbilstības kritēriji var atšķirties, un laika gaitā arī šos kritērijus var grozīt. Tādēļ, lai nodrošinātu juridisko noteiktību un vienlīdzīgus darbības nosacījumus visā ES, ECB iesaka formulēt vienkāršu un vienotu definīciju Direktīvā 2002/47/EK minētajām kredītpasībām, nesaistot šādas kredītpasības ar centrālo banku izmantotajiem atbilstības kritērijiem. Šādi kredītpasību definīcijai, lai noteiktu Direktīvas 2002/47/EK darbības jomu, jābūt pietiekami plašai, lai tā ietvertu kredītpasības, ko par atbilstošām atzinusi Eurosistēma. Ja nevar pieņemt šādu vienotu definīciju, tad svarīgi būtu vismaz paredzēt, lai faktiski kā nodrošinājums noformētās kredītpasības Eurosistēmā atbilstu jaunajai definīcijai Direktīvā 2002/47/EK.

9.3 Ierosinātie grozījumi neietver nodrošinājuma veidā izmantoto pārrobežu kredītpasībām piemērojamo tiesību normu kolīziju noteikumu skaidrojumu. Patreizējais Direktīvas 2002/47/EK 9. panta teksts par tiesību normu kolīziju noteikumiem attiecas tikai uz dematerializētiem vērtspapīriem un noteikti nav piemērojams kredītpasībām. Pārrobežu kredītpasību kā nodrošinājuma noformēšanai ir ārkārtīgi svarīgi saskaņot piemērojamās tiesību normu kolīziju noteikumus. Nodrošinājumam izmantotās kredītpasības var ietvert vairākas jurisdikcijas, piemēram, parādnieka, kreditora, līguma, u.c., un juridiskās noteiktības nolūkā dalībniekiem ir tieši jāzina, kurš likums piemērojams, lai noteiktu kredītpasību kā nodrošinājuma noformēšanas pamatotību un prioritātes. Pašlaik nav saskaņoti tiesību normu kolīziju noteikumi par prasību piešķiršanas ietekmi uz trešajām personām ES; neskaidrība ir par piemērojamiem tiesību aktiem, un pusēm var būt nepieciešams ievērot vairāk nekā vienas jurisdikcijas prasības, lai panāktu zināmu noteiktību par viņu nodrošinātā darījuma juridisko pamatotību. Šis ir būtisks šķērslis, un, ja šādu trešo personu ziņā būtu vienots tiesību normu kolīziju noteikumu kopums, tas ļoti sekmētu ES mēroga pārrobežu kredītpasību izmantošanu nodrošinājumam. Tā kā Romas I Regulā⁽¹⁾ šādu izmaiņu nebija, tad īpaši svarīgi ir ietvert šādus noteikumus Direktīvā 2002/47/EK. Šādi kopīgi noteikumi dotu būtisku ieguvumu.

9.4 Lai ierosinātajā direktīvā nodrošinātu konsekveni attiecībā uz kredītpasību ietveršanu saskaņā ar Direktīvu 2002/47/EK, ECB izsaka arī šādus tehniskus ieteikumus. Lai paredzētu, ka ne tikai kredītpasību piešķiršana, bet arī kredītpasību ieķīlāšana būtu ietverta Direktīvas 2002/47/EK piemērošanas jomā, 2. panta 1. punkta c) apakšpunkts jāgroza, lai atsauktos uz pilnām tiesībām uz finanšu nodrošinājumu ar mērķi precizēt, ka arī uz kredītpasību ieķīlāšanu vai noteikšanu attiecas jēdziens "līgums par

(1) COM(2005) 650, galīgā redakcija.

finanšu nodrošinājumu galvojuma veidā”. Turklāt finanšu instrumentu definīcijai 2. panta 1. punkta e) apakšpunktā jāpievieno atsauce uz kredītpasībām. Visbeidzot, 3. pants jāgroza, lai atsauktos uz jēdzienu “īpašumtiesību nodošana” papildus reģistrācijai un paziņošanai saistībā ar līguma par finanšu nodrošinājumu pamatotības nosacījumu.

10. Ieskaits

Ierosinātajā direktīvā nav iekļauti grozījumi normās par ieskaitu maksātnespējas gadījumā ne attiecībā uz Direktīvu 2002/47/EK, ne arī uz Direktīvu 98/26/EK. Tomēr arvien vēl finanšu tirgos ieskaita atcelšanas iespējas darījumu otras puses maksātnespējas gadījumā ir īpaši svarīgas. Tāpēc ieskaita atcelšanas izpildāmības jautājums neaprobežojas ar individuāliem finanšu nodrošinājuma līgumiem, bet attiecas uz visa veida līgumiem ar mērķi samazināt kredīta risku un apdraudējumu. Ieskaita regulējumam nepieciešama tālāka virzība, ne tikai Direktīvā 2002/47/EK, bet arī kopumā visā ES finanšu *acquis*. Piemēram, būtu lietderīgi, ja varētu panākt lielāku saskaņu starp dažādām ieskaita (*netting*) un prasībaprēķina (*set-off*) definīcijām atšķirīgos ES tiesību aktos. Tomēr, ņemot vērā automatisko ieskaita atcelšanas tiesību izpildes sistēmisko nozīmi attiecībā uz sistēmiski nozīmīgām kredīta un finanšu iestādēm, kas darbojas starptautiskajos finanšu tirgos, ES līmenī jābūt plašākai diskusijai par ieskaita atcelšanas normu piemērošanu finanšu iestādēm ārpusbiržas atvasinājumu tirgū, un ne tikai finanšu nodrošinājuma līgumu kontekstā.

11. Redakcionāli priekšlikumi

Gadījumos, kuros iepriekš tekstā minētie komentāri saistīti ar grozījumiem ierosinātajā direktīvā, attiecīgie redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti pielikumā.

Frankfurtē pie Mainas, 2008. gada 7. augustā

ECB prezidents
Jean-Claude TRICHET

PIELIKUMS

REDAKCIONĀLI PRIEKŠLIKUMI ⁽¹⁾

Komisijas ierosinātais teksts ⁽¹⁾	ECB ierosinātie grozījumi ⁽²⁾
<p>1. grozījums 1. pants ierosinātajā direktīvā Grozījumi Direktīvas 98/26/EK 2. panta a) apakšpunktā</p>	
<p>2. pants</p> <p>Šajā direktīvā:</p> <p>a) "sistēma" ir oficiāla vienošanās:</p> <ul style="list-style-type: none"> — starp trim vai vairāk dalībniekiem, neskaitot iespējamo norēķina iestādi, iespējamo galveno darījumu otru pusi, iespējamo ieskaita iestādi vai iespējamo netiešo dalībnieku, kurā ir kopīgi noteikumi un standartizētas procedūras pārveduma rīkojuma izpildei dalībnieku starpā, — ko regulē tās dalībvalsts tiesības, kuru izvēlējušies dalībnieki, tomēr dalībnieki var izvēlēties tikai tās dalībvalsts tiesības, kurā vismaz vienam no tiem atrodas vadība, un — kas neietekmējot citas, stingrākas vispārpieņemamas attiecīgās valsts tiesību normas, noteikta par sistēmu, un ko dalībvalsts, kuras tiesību akti ir piemērojami, ir darījusi zināmu Komisijai, iepriekš pārliecinoties par to, ka sistēmas noteikumi atbilst mērķim. 	<p>2. pants</p> <p>Šajā direktīvā:</p> <p>a) "sistēma" ir oficiāla vienošanās:</p> <ul style="list-style-type: none"> — starp kas aptver trīs vai vairāk dalībniekus, neskaitot iespējamo norēķina iestādi, iespējamo galveno darījumu otru pusi, iespējamo ieskaita iestādi vai iespējamo netiešo dalībnieku, kurā ir kopīgi noteikumi un standartizētas procedūras ieskaita vai pārveduma rīkojuma izpildei dalībnieku starpā, — ko regulē tās dalībvalsts tiesības, kuru izvēlējušies dalībnieki, tomēr dalībnieki var izvēlēties tikai tās dalībvalsts tiesības, kurā vismaz vienam no tiem atrodas vadība vai ko nosaka ECB tiesību akts, kas dalībniekiem ir saistošs, pamatojoties uz vienošanos ar ECB, un ko regulē attiecīgās dalībvalsts tiesību akti, un — kas neietekmējot citas, stingrākas vispārpieņemamas attiecīgās valsts tiesību normas, noteikta par sistēmu un ko Komisijai ir darījusi zināmu vai nu i) dalībvalsts, kuras tiesību akti ir piemērojami, iepriekš pārliecinoties par to, ka sistēmas noteikumi atbilst mērķim, neietekmējot citas, stingrākas vispārpieņemamas attiecīgās valsts tiesību normas, vai arī ii) ECB kā sistēmu, kas izveidota ar ECB tiesību aktu.

Pamatojums — sk. atzinuma 4. punktu

2. grozījums

1. pants ierosinātajā direktīvā

Grozījumi Direktīvas 98/26/EK 2. panta f) un g) apakšpunktā

<p>2. pants</p> <p>f) "dalībnieks" ir iestāde, galvenā darījumu otra puse, norēķinu iestāde, ieskaita iestāde vai sistēma. [...]</p>	<p>2. pants</p> <p>f) "dalībnieks" ir vienīgi iestāde, galvenā darījumu otra puse, norēķinu iestāde, ieskaita iestāde vai sistēmas operators. [...]</p>
--	---

⁽¹⁾ Pielikuma redakcionālo priekšlikumu pamatā ir ierosinātās direktīvas teksts, kā arī Direktīvas 98/26/EK un Direktīvas 2002/47/EK teksts, kurā pēc ECB viedokļa arī vajadzīgi grozījumi. Redakcionālie priekšlikumi atspoguļo grozījumus, kurus ECB ierosinājusi šajā atzinumā. Grozījumus mutatis mutandis piemēro citām Kopienas direktīvām, kuras groza ar ierosināto direktīvu.

Komisijas ierosinātais teksts ⁽¹⁾	ECB ierosinātie grozījumi ⁽²⁾
g) "netiešais dalībnieks" ir iestāde, galvenā darījumu otra puse, norēķina iestāde, ieskaita iestāde vai sistēma, kam ir līgumattiecības ar iestādi, kura ir dalībniece sistēmā, kas izpilda pārveduma rīkojumus, kuri ļauj netiešajam dalībniekam izdarīt pārveduma rīkojumus, izmantojot sistēmu;	g) "netiešais dalībnieks" ir vienīgi iestāde, galvenā darījumu otra puse, norēķina iestāde, ieskaita iestāde vai sistēmas operators , kam ir līgumattiecības ar iestādi, kura ir dalībniece sistēmā, kas izpilda pārveduma rīkojumus, kuri ļauj netiešajam dalībniekam izdarīt pārveduma rīkojumus, izmantojot sistēmu, tomēr ar nosacījumu, ka sistēmas operatoram jāpazīst netiešais dalībnieks ;

Pamatojums — sk. atzinuma 3. punktu

3. grozījums

1. pants ierosinātajā direktīvā

Grozījumi Direktīvas 98/26/EK 2. panta n) apakšpunktā

2. pants n) "sadarbspējīga sistēma" ir sistēma, kas vienojas ar vienu vai vairākām sistēmām, paredzot kopēju risinājumu iedibināšanu, nevis vienkāršu esošo standarta pakalpojumu piedāvājumu savienošanu;	2. pants n) "sadarbspējīgas vienošānās sistēma " ir sistēma, kas vienojas ar vienu vai vairākām sistēmām , jebkuras vienošanās starp divu vai vairāku sistēmu operatoriem , paredzot kopēju risinājumu iedibināšanu, nevis vienkāršu esošo standarta pakalpojumu piedāvājumu savienošanu;
---	--

Pamatojums — sk. atzinuma 5,2. punktu

4. grozījums

Ierosinātās direktīvas 1. panta 2. punkta f) apakšpunkts.

Grozījumi Direktīvas 98/26/EK 2. panta o) apakšpunktā

o) "sistēmas operators" iestāde, kas atbildpar sistēmas ikdienas darbību. Sistēmas operators var darboties arī kā norēķinu iestāde, galvenā darījumu otra puse vai ieskaita iestāde.	o) "sistēmas operators" ir iestāde vai atbilstošos gadījumos iestādes , kas atbildpar sistēmas ikdienas darbību. Sistēmas operators var darboties arī kā norēķinu iestāde, galvenā darījumu otra puse vai ieskaita iestāde.
--	--

Pamatojums — sk. atzinuma 6. punktu

5. grozījums

Ierosinātās direktīvas 1. panta 3. punkts

Grozījumi Direktīvā 98/26/EK, jauna 3. panta 1. punkta 2. daļa

Ja izņēmuma kārtā pārveduma rīkojumi ir ievadīti sistēmā pēc maksātspējas procedūru sākšanas un tos izpilda šādu procedūru sākšanas dienā, kā noteikts sistēmas noteikumos, tiem ir tiesisks spēks un tie ir saistoši trešām personām vienīgi tad, ja pēc norēķina brīža sistēmas operators var pierādīt, ka tas nezināja un tam nevajadzēja zināt par šādu procedūru sākšanu.	Ja izņēmuma kārtā pārveduma rīkojumi ir ievadīti sistēmā pēc maksātspējas procedūru sākšanas un tos izpilda šādu procedūru sākšanas dienā, kā noteikts sistēmas noteikumos, tiem ir tiesisks spēks un tie ir saistoši trešām personām vienīgi tad, ja pēc norēķina brīža attiecīgās sistēmas operators var pierādīt, ka tas nezināja un tam nevajadzēja zināt par šādu procedūru sākšanu.
--	--

Pamatojums — sk. atzinuma 6. punktu

Komisijas ierosinātais teksts ⁽¹⁾	ECB ierosinātie grozījumi ⁽²⁾
<p>6. grozījums</p> <p>1. pants ierosinātajā direktīvā</p> <p>Grozījumi Direktīvā 98/26/EK, jauns 3. panta 4. punkts</p>	
<p>3. pants</p> <p>4. Sadarbspējīgās sistēmās katra sistēma nosaka savus noteikumus par ievadišanas brīdi šajā sistēmā. Vienas sistēmas noteikumus par ievadišanas brīdi neietekmē noteikumi citās sistēmās, ar kurām tā ir sadarbspējīga.</p>	<p>3. pants</p> <p>4. Sadarbspējīgu vienošanas gadījumā katra sistēma nosaka savos noteikumos ievadišanas brīdi šajā sistēmā, Vienas sistēmas noteikumus par ievadišanas brīdi neietekmē noteikumi citās sistēmās, ar kurām tā ir sadarbspējīga lai pēc iespējas vairāk nodrošinātu to, ka noteikumi visām sistēmām, kuras ir sadarbspējīgās vienošanās pusēs, šajā ziņā būtu koordinēti</p> <p>Ja vien visu iesaistīto sadarbspējīgo sistēmu noteikumos nav skaidri noteikts, vienas sistēmas noteikumus par ievadišanas brīdi neietekmē noteikumi citās sistēmās, ar kurām tā ir sadarbspējīga.</p>
<p><u>Pamatojums</u> — sk. atzinuma 5,1. punktu</p>	
<p>7. grozījums</p> <p>1. pants ierosinātajā direktīvā</p> <p>Grozījumi Direktīvas 98/26/EK 5. pantā</p>	
<p>5. pants</p> <p>Ne sistēmas dalībnieks, ne trešā persona nevar atsaukt pārveduma rīkojumu pēc brīža, kas definēts minētās sistēmas noteikumos.</p> <p>Sadarbspējīgās sistēmās ikviena sistēma nosaka savus noteikumus par atsaukšanas brīdi šajā sistēmā. Vienas sistēmas noteikumus par atsaukšanas brīdi neietekmē noteikumi citās sistēmās, ar kurām tā ir sadarbspējīga.</p>	<p>5. pants</p> <p>Ne sistēmas dalībnieks, ne trešā persona nevar atsaukt pārveduma rīkojumu pēc brīža, kas definēts minētās sistēmas noteikumos.</p> <p>Sadarbspējīgu vienošanas gadījumā katra sistēma nosaka savos noteikumos atsaukšanas šajā sistēmā Vienas sistēmas noteikumus par atsaukšanas brīdi neietekmē noteikumi citās sistēmās, ar kurām tā ir sadarbspējīga neatsaucamības brīdi, lai pēc iespējas vairāk nodrošinātu to, ka noteikumi visām sistēmām, kuras ir sadarbspējīgās vienošanās pusēs, šajā ziņā būtu koordinēti.</p> <p>Ja vien visu iesaistīto sadarbspējīgo sistēmu noteikumos nav skaidri noteikts, vienas sistēmas noteikumus par neatsaucamības brīdi neietekmē noteikumi citās sistēmās, ar kurām tā ir sadarbspējīga.</p>
<p><u>Pamatojums</u> — sk. atzinuma 5,1. punktu</p>	
<p>8. grozījums</p> <p>1. pants ierosinātajā direktīvā</p> <p>Direktīvas 98/26/EK grozījums, 9. panta 1. punkts</p>	
<p>9. pants</p> <p>1. Sistēmas vai dalībnieka tiesības uz nodrošinājumu, ko piešķir saistībā ar sistēmu, kā arī tiesības uz nodrošinājumu, kas sniegts dalībvalstu centrālajām bankām vai Eiropas Centrālajai bankai, neietekmē maksātnespējas procedūra, kas sāka pret dalībnieku vai dalībvalstu centrālo banku vai Eiropas Centrālās bankas darījumu otru pusi, kas sniegusi nodrošinājumu. Šādu nodrošinājumu var realizēt minēto tiesību īstenošanai.</p>	<p>9. pants</p> <p>1. Sistēmas operatora vai dalībnieka tiesības uz nodrošinājumu, ko piešķir saistībā ar sistēmu, kā arī tiesības uz nodrošinājumu, kas sniegts dalībvalstu centrālajām bankām vai Eiropas Centrālajai bankai, neietekmē maksātnespējas procedūra, kas sāka pret dalībnieku vai dalībvalstu centrālo banku vai Eiropas Centrālās bankas darījumu otru pusi, vai pret jebkuru trešo personu, tajā skaitā, bet ne tikai, šāda dalībnieka vai darījumu otras puses saistīto uzņēmumu, kas sniegusi nodrošinājumu. Šādu nodrošinājumu var realizēt minēto tiesību īstenošanai.</p>
<p><u>Pamatojums</u> — sk. atzinuma 2. punktu</p>	

Komisijas ierosinātais teksts ⁽¹⁾	ECB ierosinātie grozījumi ⁽²⁾
<p>9. grozījums</p> <p>1. pants ierosinātajā direktīvā</p> <p>Grozījumi Direktīvas 98/26/EK 10. pantā</p>	
<p>10. pants</p> <p>Dalībvalstis norāda sistēmas un attiecīgo sistēmu operatorus, kas jāiekļauj šīs direktīvas darbības jomā, un dara tās zināmas Komisijai, kā arī informē Komisiju par iestādēm, ko tās izraudzījušas saskaņā ar 6. panta 2. punktu.</p> <p>Sistēmas operators dalībvalstij, kuras tiesību akti ir piemērojami, norāda sistēmas dalībniekus, arī visus iespējamus netiešos dalībniekus, kā arī visas pārmaiņas attiecībā uz tiem.</p>	<p>10. pants</p> <p>Dalībvalstis vai ECB gadījumā, kad sistēma izveidota ar ECB tiesību aktu, norāda sistēmas un attiecīgo sistēmu operatorus, kas jāiekļauj šīs direktīvas darbības jomā, un dara tās zināmas Komisijai, kā arī informē Komisiju par iestādēm, ko tās izraudzījušas saskaņā ar 6. panta 2. punktu.</p> <p>Sistēmas operators dalībvalstij, kuras tiesību akti ir piemērojami, norāda sistēmas dalībniekus, arī visus iespējamus netiešos dalībniekus, kā arī visas pārmaiņas attiecībā uz tiem.</p> <p>Papildus norādei, kas paredzēta otrajā apakšpunktā, dalībvalstis var sistēmām, kas pakļautas to tiesībām, noteikt prasības par uzraudzību vai atļauju. Jānodrošina arī tas, lai tiktu ievērota Eiropas Centrālās bankas un nacionālo centrālo banku uzraudzības kompetence.</p> <p>Ikviena, kam ir likumīgas intereses, var prasīt, lai iestāde viņu informētu par sistēmām, kurās tā piedalās, vai sniegtu ziņas par galvenajiem noteikumiem, kas regulē minēto sistēmu darbību.</p>
<p><u>Pamatojums</u> — sk. atzinuma 6. punktu</p>	
<p>10. grozījums</p> <p>Grozījumi Direktīvas 2002/47/EK 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā</p>	
<p>2. panta 1. punkta c) apakšpunkts</p> <p>c) "līgums par finanšu nodrošinājumu galvojuma veidā" ir kāds līgums, saskaņā ar kuru nodrošinājuma devējs nodod nodrošinājuma ņēmējam vai par labu tam finanšu nodrošinājumam paredzēto skaidro naudu un finanšu instrumentus un saglabā visas īpašumtiesības uz šo finanšu nodrošinājumu, kad tiek nodibinātas attiecīgās galvojuma tiesības;</p>	<p>2. panta 1. punkta c) apakšpunkts</p> <p>c) "līgums par finanšu nodrošinājumu galvojuma veidā" ir kāds līgums, saskaņā ar kuru nodrošinājuma devējs nodod nodrošinājuma ņēmējam vai par labu tam finanšu nodrošinājumam paredzēto skaidro naudu un finanšu instrumentus un saglabā visas īpašumtiesības vai pilnībā saglabā tiesības uz šo finanšu nodrošinājumu, kad tiek nodibinātas attiecīgās galvojuma tiesības;</p>
<p><u>Pamatojums</u> — sk. atzinuma 9. punktu</p>	
<p>11. grozījums</p> <p>Grozījumi Direktīvas 2002/47/EK 2. panta 1. punkta e) apakšpunktā</p>	
<p>2. panta 1. punkta e) apakšpunkts</p> <p>e) "finanšu instrumenti" ir sabiedrību akcijas un citi vērtspapīri, kas līdzvērtīgi sabiedrību akcijām, kā arī obligācijas un citi parāda instrumenti, kas ir tirgojami kapitāla tirgū, un visi citi vērtspapīri, ko parasti tirgo un kas dod tiesības iegūt šādas akcijas, obligācijas vai citus vērtspapīrus parakstīšanas, iegādes vai apmaiņas ceļā, vai kas dod tiesības saņemt skaidras naudas izmaksu (izņemot maksāšanas instrumentus), tostarp kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu sertifikāti, naudas tirgus instrumenti, kā arī prasījumi, kas attiecas uz kādu no iepriekšminētajiem instrumentiem, un tiesības uz kādu no šiem instrumentiem vai attiecībā uz kādu no tiem;</p>	<p>2. panta 1. punkta e) apakšpunkts</p> <p>e) "finanšu instrumenti" ir sabiedrību akcijas un citi vērtspapīri, kas līdzvērtīgi sabiedrību akcijām, kā arī obligācijas un citi parāda instrumenti, kas ir tirgojami kapitāla tirgū, un visi citi vērtspapīri, ko parasti tirgo un kas dod tiesības iegūt šādas akcijas, obligācijas vai citus vērtspapīrus parakstīšanas, iegādes vai apmaiņas ceļā, vai kas dod tiesības saņemt skaidras naudas izmaksu (izņemot maksāšanas instrumentus), tostarp kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu sertifikāti, naudas tirgus instrumenti, kā arī prasījumi, kas attiecas uz kādu no iepriekšminētajiem instrumentiem, un tiesības uz kādu no šiem instrumentiem vai attiecībā uz kādu no tiem, kā arī kreditprasības, ciktāl to paredz šī direktīva;</p>
<p><u>Pamatojums</u> — sk. atzinuma 9. punktu</p>	

Komisijas ierosinātais teksts ⁽¹⁾	ECB ierosinātie grozījumi ⁽²⁾
<p>12. grozījums Ierosinātās direktīvas 2. panta 3. punkts Grozījumi Direktīvas 2002/47/EK 3. pantā</p>	
<p>3. pants jauna punkta daļa</p> <p>Ja kredītpasības izmanto kā finanšu nodrošinājumu, dalībvalstīm nav jāpieprasa, lai finanšu nodrošinājuma līgumā paredzētā finanšu nodrošinājuma pierādījuma izveide, spēkā esamība vai pieņemamība būtu atkarīga no jebkādas tādas oficiālas darbības izpildes kā nodrošinājuma veidā izmantoto kredītpasību reģistrācija vai paziņojuma sniegšana parādniekam</p>	<p>3. pants jauna punkta daļa</p> <p>Ja kredītpasības izmanto kā finanšu nodrošinājumu, dalībvalstīm nav jāpieprasa, lai finanšu nodrošinājuma līgumā paredzētā finanšu nodrošinājuma pierādījuma izveide, spēkā esamība vai pieņemamība būtu atkarīga no jebkādas tādas oficiālas darbības izpildes kā nodrošinājuma veidā izmantoto kredītpasību reģistrācija, īpašumtiesību nodošana vai paziņojuma sniegšana parādniekam</p>
<p><u>Pamatojums</u> — sk. atzinuma 9. punktu</p>	
<p>(¹) Nosvītrotais teksts ir tā daļa, kuru ECB ierosina svītrot. (²) Teksts treknrakstā ir tā daļa, kuru ECB ierosina iekļaut kā jaunu tekstu.</p>	